

Razvojni period	Receptivni govor (slušanje i razumevanje)	Ekspresivni govor (glasanje i govorno izražavanje)	Znakovi upozorenja da nešto nije u redu
od rođenja do 3. meseca	<ul style="list-style-type: none"> • Smiri se ili se smeje kad mu se govori. • Prepoznaje majčin glas i smiri se ako plače. • Boji se jakih zvukova. • Povećava ili smanjuje cuclanje kao reakciju na zvukove. 	<ul style="list-style-type: none"> • Proizvodi glasove i zvukove zadovoljstva (guguče). • Različito plače za zadovoljavanje različitih potreba. • Smeši se na ljudski lik. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teškoće u hranjenju zbog oralno-motornih problema. • Majka ne komunicira s detetom.
od 4. do 6. meseci	<ul style="list-style-type: none"> • Usmeravanje pogleda prema izvoru zvuka. • Reagovanje na promene visine glasa. • Primećuje igračke koje proizvode zvukove. • Pokazuje interes za muziku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brblja i proizvodi zvukove slične glasovima p, b, m (pa-pa, ba-ba, ma-ma). • Glasovno izražava uzbuđenje i nezadovoljstvo. • Guguče zvukove kad je sam ili u igri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dete se većinu vremena uopšte ne oglašava (ćuti). • Dete nema i ne razvija kontakt očima. • Dete ne reaguje ili vrlo slabo reaguje na buku i glasne zvukove.
od 7. meseci do godinu dana	<ul style="list-style-type: none"> • Okreće se prema izvoru zvuka. • Uživa u igri kuc-kuc (skrivanje lica iza dlanova). • Sluša i usmerava pažnju kada mu se govori. • Prepoznaje neke reči (sok, meda, glava). • Počinje odgovarati na zahteve „dodi“, „želiš još?“ 	<ul style="list-style-type: none"> • Koristi se govorom ili zvukovima kako bi pridobio pažnju okoline. • Brbljanje ima izmene ritma (duge i kratke grupe zvukova). • Imitira različite govorne zvukove. • Izgovara jednu ili dve reči (tata, mama) iako ne moraju te reči biti jasne 	<ul style="list-style-type: none"> • Dete je prestalo ili nije ni počelo brbljati. • Dete ne koristi vokalnu igru s odraslima. • Nema dosledne reakcije na glasne zvukove. • Ne komunicira pokazivanjem ili vokalizacijom s okolinom. • Ne reaguje na zahteve.

			<ul style="list-style-type: none"> • Ne služi se različitim glasovima izmenjenog tempa i intonacije.
<p>od 1. do 2. godine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zna pokazati neke delove tela. • Sluša i razume jednostavna pitanja i naloge („Daj medu“, „Gde je mama?“, „Poljubi tatu!“). • Sluša kratke priče i voli pesmice. • Pokazuje slike u knjizi kada ih i imenuje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rečnik se proširuje („svaki dan po jedna nova reč“). • Koristi upitne reči („Šta to?“, „Gde zeka?“, „Ide pa-pa?“). • Koristi rečenice od dve reči („još keks“, „neće vode“, „tatin auto“). • Koristi se različitim suglasnicima na početku reči. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dete ne razume jednostavne verbalne naloge („donesi bebu“). • Dete ne pokazuje interes za govor i govorno izražavanje. • Dete ne pokušava imitirati govor odraslih. • Koristi samo neverbalnu komunikaciju i pokazivanje predmeta, bez korišćenja reči.
<p>od 2. do 3. godine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Razume razlike u značenju suprotnih pojmova (veliko-malo, gore-dole, idi-stani, noć-dan, ima-nema). • Sluša i izvodi dva naloga zaredom (uzmi medu i stavi ga u krevet). 	<ul style="list-style-type: none"> • Imenuje većinu stvari (ima reč za gotovo sve oko sebe). • U spontanom govoru koristi 2-3 reči kako bi postavljalo pitanja i komentarisalo stvari oko sebe. • Imenuje predmete koje želi, traži željeno govorom. • Okolina razume detetov govor (uključujući i one koji ne poznaju dete). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ne reaguje tj. ne izvodi dvočlane naloge. • Ne povezuje dve reči. • Detetov govor je nerazumljiv i roditeljima. • Dete ne razvija simboličku igru.
<p>od 3. do 4. godine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dete čuje i reaguje kada ga zovu iz druge prostorije. • Sluša radio i TV na istom stepenu glasnoće kao i odrasli. • Razume jednostavna pitanja tipa: Ko? Što? Gde? Zašto? 	<ul style="list-style-type: none"> • Govori o svojim aktivnostima, razgovara i opisuje svakodnevne situacije. • Detetov govor je razumljiv svima. • Koristi višečlane rečenice (od 4 ili više reči). 	<ul style="list-style-type: none"> • Detetov govor je nerazumljiv. • Detetov rečnik je siromašan. • Detetov rečenični iskaz je kratak i siromašan.

		<ul style="list-style-type: none"> • Dete govori lako, tečno, bez ponavljanja slogova ili reči. 	<ul style="list-style-type: none"> • Produženo fiziološko mucanje (sve izraženiji nefluentan govor).
<p>od 4. do 5. godine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dete sluša i obraća pažnju na priče i odgovara na pitanja o njima. • Dete čuje i razume većinu onoga što je rečeno kod kuće ili u prostorima u kojima boravi. 	<ul style="list-style-type: none"> • U rečenicama koristi mnogo detalja – ima bogat rečenični iskaz. • Dete priča priče dosledne temi. • Lako komunicira i sa odraslima i sa decom. • Većinu glasova izgovara pravilno (osim l, lj i r, ali tu je potrebna procena logopeda). • Dete koristi pravilne gramatične iskaze. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dete nije u stanju ispričati kratak sled događaja. • Dete ne razume složenije jezičke konstrukcije. • Detetov govor je nerazumljiv. • Prisutne su teškoće artikulacije tj. nepravilan izgovor nekih glasova. • Detetov govor nije tečan, postoje zastajkivanja ili ponavljanja. • Postoje teškoće u sporazumevanju sa drugom decom, teže ostvaruje kontakt zbog nerazumljivog govora.